

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 69/26

2026 m. gegužės 12 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-797/23 | *Meta Platforms Ireland* (Teisinga kompensacija)

Valstybės narės gali numatyti, kad spaudos publikacijų leidėjai turi teisę į teisingą atlygį, kai suteikia internetinių paslaugų teikėjams leidimą naudoti jų publikacijas

Teisingumo Teismas išnagrinėjo *Meta* pateiktą ieškinį dėl Italijos ryšių reguliavimo tarnybos (AGCOM) sprendimo. *Meta* teigimu, Italijos teisės aktai, kuriuose nustatoma tvarka, skirta teisingam atlygiui už spaudos publikacijų naudojimą internete užtikrinti, pažeidžia Europos Sąjungos teisinę sistemą, susijusią su leidėjų teisėmis skaitmeninėje bendrojoje rinkoje.

Teisingumo Teismas nusprendė, kad leidėjų teisė į teisingą atlygį yra suderinama su Sąjungos teise, jeigu šis atlygis yra ekonominis atlygis už leidimą naudoti jų publikacijas internete. Taip pat leidėjai turi turėti galimybę atsisakyti suteikti šį leidimą arba jį suteikti nemokamai. Be to, iš paslaugų teikėjų, kurie nenaudoja šių publikacijų, negali būti reikalaujama jokio atlygio mokėjimo.

Paslaugų teikėjams nustatyti įpareigojimai pradėti derybas su leidėjais, neribojant turinio matomumo derybų laikotarpiu, ir pateikti duomenis, būtinus atlygiui apskaičiuoti, nors ir riboja laisvę užsiimti verslu, atrodo pagrįsti, nes jais prisidedama prie Sąjungos teisės tikslų užtikrinti veiksmingą ir sąžiningą autorių teisių rinką ir sudaryti leidėjams sąlygas susigrąžinti investicijas.

Teisingumo Teismo teigimu, tokie įpareigojimai, kuriais sustiprinama leidėjų apsauga, leidžia nustatyti teisingą pusiausvyrą tarp, viena vertus, laisvės užsiimti verslu ir, kita vertus, intelektinės nuosavybės teisės bei teisės į žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą.

Skaitmeninių technologijų raida iš esmės pakeitė žiniasklaidos sektorių, ypač spaudos sektorių, kuris susiduria su naudotojų įpročių pokyčiais, spaudos publikacijų internete paslaugų plėtra ir naujų skaitmeninių kanalų konkurencija. Šie pokyčiai lėmė drastišką leidėjų pajamų sumažėjimą, sukeldami grėsmę jų verslo modeliui ir esminiam vaidmeniui demokratinėse visuomenėse. Siekiant išspręsti šią problemą, buvo imtasi kelių teisėkūros iniciatyvų, tarp jų – **Direktyva dėl autorių teisių skaitmeninėje bendrojoje rinkoje**¹. Šioje direktyvoje spaudos publikacijų leidėjams yra nustatyta konkreti gretutinė teisė dėl informacinės visuomenės paslaugų teikėjų internete naudojamų jų spaudos publikacijų, suteikianti jiems galimybę, be kita ko, **leisti arba uždrausti tokį naudojimą**².

Italijos teisės aktų leidėjas perkėlė šią direktyvą į nacionalinę teisę, numatydamas publikacijų leidėjams **teisę į teisingą atlygį** už jų publikacijų naudojimą internete ir tvarką, kuria siekiama užtikrinti tokį naudojimą. Taigi pagal Italijos teisės aktus paslaugų teikėjai įpareigojami vesti derybas su leidėjais dėl tokio atlygio, neribojant derybų metu turinio matomumo paieškos rezultatuose, ir pateikti duomenis, reikalingus tokio atlygio dydžiui apskaičiuoti. Be to, pagal minėtus teisės aktus pavedama Ryšių reguliavimo tarnybai (AGCOM) nustatyti to atlygio skaičiavimo kriterijus, nesutarimo atveju nustatyti tokį atlygį ir užtikrinti, kad paslaugų teikėjai laikytųsi jiems tenkančios pareigos informuoti, taip pat skirti sankcijas.

2023 m. AGCOM, remdamasi šiais nacionalinės teisės aktais, apibrėžė kriterijus, leidžiančius nustatyti teisingą atlygį už informacinės visuomenės paslaugų teikėjų internete naudojamas spaudos publikacijas.

Vienas iš šių paslaugų teikėjų *Meta Platforms Ireland*³ pateikė ieškinį Lacijaus regiono administraciniam teismui (Italija), prašydamas panaikinti aptariamą sprendimą. *Meta* ginčijo to sprendimo ir minėtų Italijos teisės aktų suderinamumą su Sąjungos teise, konkrečiai – su direktyva ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje garantuojama laisve užsiimti verslu.

Taigi nacionalinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą, kad šis patikrintų nacionalinės teisės aktų suderinamumą su Sąjungos teise.

Teisingumo Teismas konstatavo, kad **direktyva siekiama suteikti leidėjams išimtinės teises atgaminti ir padaryti savo publikacijas viešai prieinamas**, kartu paliekant valstybėms narėms diskreciją užtikrinti direktyvos įgyvendinimą.

Šiomis aplinkybėmis **spaudos publikacijų leidėjų teisė į teisingą atlygį yra leistina, su sąlyga, kad šis atlygis yra ekonominis atlygis už paslaugų tiekėjams suteiktą leidimą** atgaminti šias publikacijas arba padaryti jas viešai prieinamas **ir kad šie leidėjai gali atsakyti suteikti tokį leidimą arba jį suteikti nemokamai**. Be to, **paslaugų tiekėjams negali būti nustatyta mokėjimo pareiga, kai jie tokių publikacijų nenaudoja**. Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar Italijos teisės aktai atitinka šias sąlygas.

Paslaugų teikėjams nustatyti **įpareigojimai** pradėti derybas su leidėjais, **neribojant turinio matomumo** derybų laikotarpiu, ir **pateikti duomenis, būtinus atlygiui apskaičiuoti, taip pat yra leistini**, nes jie gali **užtikrinti** šių derybų **sąžiningumą** ir taip prisidėti prie leidėjų apsaugos tikslo. Iš tiesų tik paslaugų teikėjai turi informacijos, leidžiančios įvertinti spaudos publikacijų naudojimo internete ekonominę vertę, kaip antai pajamas, kurios buvo gautos arba galėjo būti gautos naudojant tokias publikacijas. Todėl leidėjai, palyginti su minėtais paslaugų teikėjais, atsiduria silpnoje derybinėje pozicijoje, kiek tai susiję su teisingo atlygio nustatymu. Be to, dėl pareigos neriboti publikacijų matomumo vykstant deryboms leidžiama užkirsti kelią daryti spaudimą leidėjams arba nuslėpti ekonominę naudą, kuri gaunama naudojant jų spaudos publikacijas.

Pagal Italijos teisės aktus **AGCOM suteiktos prerogatyvos** yra leistinos, nes jomis siekiama **užtikrinti veiksmingą leidėjams suteiktų teisių įgyvendinimą**.

Galiausiai Teisingumo Teismas konstatavo, kad **šie įpareigojimai kartu su AGCOM įgaliojimais skirti sankcijas yra paslaugų teikėjų laisvės užsiimti verslu⁴ apribojimas**.

Vis dėlto jis konstatavo, kad **šis apribojimas atrodo pateisinamas ir proporcingas atsižvelgiant į Sąjungos teisės tikslus** užtikrinti veiksmingą ir teisingą autorių teisių rinką bei sudaryti leidėjams sąlygas susigrąžinti investicijas, reikalingas jų publikacijų gamybai, tačiau tai turi patikrinti nacionalinis teismas. Teisingumo Teismas ypač pažymėjo, kad tokių įpareigojimų nustatymas paslaugų teikėjams leidžia nustatyti **teisingą pusiausvyrą tarp laisvės užsiimti verslu**, viena vertus, ir **intelektinės nuosavybės teisės** bei **teisės į žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą**, kita vertus.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas ir jo santrauka](#), jeigu rengiama, nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

¹ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2019/790](#) dėl autorių teisių ir gretutinių teisių skaitmeninėje bendrojoje rinkoje ir dėl Direktyvų 96/9/EB ir 2001/29/EB pakeitimo.

² Direktyvos 2019/790 15 straipsnis.

³ Ji ypač žinoma kaip internetinį socialinį tinklą „Facebook“ valdanti įmonė.

⁴ Pagrindinių teisių chartijos 16 straipsnis.